

PROJEKTDIREKTIV TILLSAMMANS FÖR ETT DROGFRITT NACKA FÖR UNGA

KFKS 2020/918
2021-10-25
Sabina Plomin

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund och förutsättningar.....	2
2.	Effektmål	3
3.	Projektets mål och resultat.....	4
4.	Tidsramar.....	4
5.	Resurser och kostnader	4
6.	Finansiering.....	5
7.	Koppling till andra projekt/system/aktiviteter	5
8.	Styrning av projektet	5
9.	Kommunikation.....	6

I. Bakgrund och förutsättningar

Kommunen har sedan några år strategin ett drogfritt Nacka för unga. Det övergripande målet är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, med minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.

Med ett särskilt fokus på ett drogfritt samhälle för unga gäller följande i Nacka.

- Nolltolerans mot narkotika, dopning och alkohol vad gäller barn och unga
- Minska tobaksbruk och förhindra att barn och unga börjar använda tobak
- Stöd och vård till dem som hamnat i missbruk eller beroende

Det krävs engagerade och medvetna medborgare, ett civilsamhälle där unga som gamla, chefer och medarbetare på alla nivåer, föräldrar och släktingar som involveras, tar ställning, går före och är förebilder i frågan om ett drogfritt Nacka för unga. Vidare krävs ett engagerat och medvetet arbete för ett drogfritt Nacka för unga inom alla kommunalt finansierade verksamheter. I allt arbete som är kopplat till barn och unga ska det verkas för och informeras om nolltoleransen mot droger.

Det högt ställda målet om ett drogfritt Nacka för unga ska ses utifrån förhållandet att det finns betydande problem kopplat till ungdomars missbruk av alkohol, narkotika och droger. Den så kallade Stockholmsenkäten visar att ungdomar i Nacka i större utsträckning missbrukar narkotika och alkohol. Samtidigt finns det i delar av samhället idag en mer drogliberal inställning. En del ser det inte som ett problem att minderåriga bjuds på alkohol hemma eller att man använder cannabis.

Att ungdomar missbrukar droger och att det finns målsättningar för att minska droganvändningen är inget nytt. Många metoder används redan idag för att förebygga och minska ungdomars drogmissbruk, men ändå ser vi en oroande utveckling när det gäller att prova och/eller använda narkotika. En tredjedel av alla ungdomar i årskurs två på gymnasiet har provat eller använder narkotika. Missbruket av alkohol går ner i åldrarna, liksom rökandet.

Vad kan då adderas till det goda arbete som redan görs för vända trenden när det gäller användningen av droger?

Forskning visar att det finns en tydlig koppling mellan användning av alkohol, narkotika och benägenheten till våld och kriminalitet. Alkohol kan vara en lika stark riskfaktor som narkotika. Forskningen har genomgående visat att alkohol- och narkotikamissbruk under ungdomsåren är en riskfaktor för våldsamt beteende (Borum R, Bartel P, & Forth A. (2002) SAVRY Manual structured assessment of violence risk in youth). För att motverka social exkludering som kan öka risken för att dras in i kriminalitet behöver ett kunskapsbaserat samhällsarbete etableras i samarbete med lokala civilsamhällsaktörer och boende med särskilt fokus på de områden i Nacka som uppvisar en högre grad av problematik.

Vidare visar forskningen att en god relation till sina föräldrar är den viktigaste skyddsfaktor för barns och ungas psykiska hälsa och välbefinnande. En viktig skyddsfaktor för unga är också att klara av skolan. Arbetet med att få barn och unga att trivas i skolan och klara skolarbetet är viktigt. Andra exempel på skyddande faktorer är:

1. En god känslomässig kontakt med andra vuxna än föräldrarna

2. Goda relationer till jämnåriga
3. Sen alkoholdebut, ingen tobaksanvändning
4. En meningsfull fritid
5. Låg tolerans från vuxna när det gäller normbrytande beteende

Civilsamhället bidrar till social utveckling med kunskap, idéer och värden samt har förmåga att samla människor, skapa engagemang, vara innovativa och se förändringar som inte kommunen förmår på samma sätt. En innehållsrik och meningsfull fritidsverksamhet, till exempel verksamheter inom kultur- och idrott samt inom civilsamhällets föreningsliv ses som en viktig skyddsfaktor för målgruppen. En strukturerad fritid skapar också ett annat nätverk utöver familj och skola och kan bidra till att barnet eller den unge får tillgång till andra sociala nätverk och positiva sammanhang.

2. Effektmål

Projektets syfte är att pröva nya sätt att stärka fyra av de fem skyddsfaktorerna nämnda i punkterna ovan. Projektet har fått benämningen ”Tillsammans för ett drogfritt Nacka för unga” och syftar till att engagera fler i detta arbete.

Mycket görs redan och med detta projekt ska föreningar och civilsamhället engageras än mer i arbetet. Avsikten är att föreningar och representanter för civilsamhället i sitt arbete med barn och unga ska addera aktiviteter som bidrar till att skapa goda kontakter med vuxna och andra jämnåriga, en meningsfull fritid, låg tolerans vad gäller normbrytande beteende och nolltolerans när det gäller droger. Vidare är det viktigt att alla verkar som goda förebilder.

Projektets ambition är ytterst att bidra till att skapa en meningsfull fritid för fler unga i Nacka, vilket är en avgörande framgångsfaktor för att förebygga droganvändning. Generellt behöver vi skapa samarbete mellan olika processer inom kommunen och med olika aktörer inom civilsamhället för att få önskade effekter. För att stimulera civilsamhället och föreningslivet att bidra med olika aktiviteter är tanken att föreningarna och representanter för civilsamhället kan få ekonomiskt stöd för att genomföra dessa aktiviteter. Kriterierna för att få bidrag kommer att utvecklas i början av projektet. Några av förutsättningarna är:

- Aktiviteterna kan vara kopplade till det föreningar och civilsamhället redan gör, men inte något man redan gör.
- Aktiviteterna ska i sak och mening bidra till målet om ett drogfritt Nacka för unga.
- Aktiviteterna ska vara öppna för alla barn och unga samt deras föräldrar.
- Aktiviteter med får ej generera ekonomiskt överskott för anordnaren.
- I kommunikation ska det framgå att aktiviteten genomförs i samarbete med Nacka kommun och att den syftar till att nå målet med ett drogfritt Nacka för unga.
- Om stöd erhålles ska man vara med i uppföljning och utvärdering av aktiviteten.

Som nämns ovan så omfattar detta projekt alla barn, unga och deras föräldrar, med särskilt fokus på de barn och unga som idag inte är med i en föreningsaktivitet, inte besöker fritidsgårdar eller som på annat sätt inte har en meningsfull fritid. Kommunen har idag flera kanaler för att hitta dessa barn och

unga. Det finns ambulerande fritidsledare, Polarna, SSPF, trygghetsvårdar. Därtill har både föreningar och civilsamhället egna kanaler för att nå barn och unga. För att hålla ihop arbetet, ha kontakt med föreningslivet och civilsamhället i deras arbete med aktiviteter samt att följa upp resultatet av dessa anställs en projektledare (50) på projektbasis. En viktig del i uppföljningen är Stockholmsenkäten 2022, men man ska ha i åtanke att vända trender när det gäller användningen av droger är ett långsiktigt arbete. Det handlar ytterst om att ändra attityder och drogliberala normer. I punkterna nedan konkretiseras uppdraget.

- Engagera föreningsliv och civilsamhälle att delta
- Utveckla kriterier för att få bidrag
- Ta emot och ansökningar och bereda dessa inför beslut. Beslut tas av en styrgrupp bestående av ansvariga direktörer
- Följa upp aktiviteter som genomförs och se till att dessa strävar mot målet om drogfrihet
- Ta fram utvärderingar som redovisas i berörda nämnder/råd och kommunstyrelsen
- Samordna kommunens arbete med Stockholmsenkäten
- Samordna kommunikation kring projektet

3. Projektets mål och resultat

projektets mål och förväntade resultat och mål att:

1. Skapa innovativa aktiviteter inom civilsamhället, som bidrar till att bryta normer kring alkohol och droganvändning bland Nackas unga
2. Antal genomförda aktiviteter enligt punkt 1
3. Skapa långsiktig struktur och organisation för samverkan med civilsamhället vad gäller det förebyggande mot droganvändning bland Nackas unga
4. Genom projektet visa exempel på hur aktiviteterna når nya grupper unga i riskzon som i nuläget inte deltar i till exempel föreningsverksamhet

4. Tidsramar

Projektet genomförs mellan 1 januari – 31 december 2022.

5. Resurser och kostnader

Roll/uppdrag	Kommentar
Projektledning	Ca 50 %
Delprojektledare/ Civilsamhälle	Inom ram för civilsamhällesuppdraget
Kommunikatör	Ca 50 tim
Övriga kostnader	Trycksaker, representation, lokal etc
Bidragspott	900 tkr

6. Finansiering

Projektet finansieras genom tilldelade fondmedel från framtidsfonden. Totalt 1,5 mkr.

7. Koppling till andra projekt/system/aktiviteter

Nackas civilsamhälle kan på olika sätt bidra genom förebyggande och konkreta insatser för att skapa förutsättningar för ett drogfritt Nacka. Flera av våra föreningar bidrar redan genom sitt ordinarie värdegrundsarbete, exempelvis inom utbildningen ”Utmärkt förening”, men ytterligare och riktade insatser kan genomföras.

Inom ramen för projektet kan föreningar exempelvis bedriva nattvandringar i förebyggande syfte. Till viss del görs redan detta, men det behöver finansieras för att bli en mer permanent verksamhet över året. Intresse och möjlighet finns även att initiera fler specifika och förebyggande aktiviteter kopplat till doping, alkohol och illegala droger inom respektive förening, till exempel i form av utbildningsinsatser för ledare och aktiva inom respektive förening. Flera specialidrottsförbund och även Riksidrottsförbundet har material för sådana insatser, och här kan samarbete initieras.

En ambition kan även vara att skapa incitament för idrottsföreningar att bedriva verksamhet med ambitionen att nå unga målgrupper som i nuläget inte deltar i föreningsverksamhet. Fler exempel på insatser är verksamheter och projekt som kompletterar eller är alternativ till socialtjänstens insatser med fokus på individinriktade verksamheter som riktar sig till barn, unga och unga vuxna som riskerar att dras in i kriminalitet eller vill lämna en kriminell livsstil. Därtill kan nämnas mentorskapsprogram för unga, rådgivning, sommaraktiviteter och samtalsstöd från olika föreningar och religiösa samfund samt samverkan mellan socialtjänst, olika föreningar och näringsidkare för att informera om och rekrytera deltagare till föräldraskapsstöd eller andra stödjande insatser. Ytterligare exempel på insatser kan vara öppna idrottsaktiviteter (exempelvis natt-/kvällsfotboll), aktiviteter under lov, nattvandringar under sommarlovet, mötesplatser över generations-/kulturgränser, diskussionsgrupper för unga och föräldrar samt möten där föreningar låter ungdomar möta förebilder i syfte att få dem att börja med en fritidsaktivitet och att inte använda droger.

Förslag på samverkande aktörer i Nacka:

- Polarna och polarungdomar
- Ungdomsmottagningen
- SSPF
- Kommunpolisen
- Nattvandrargrupper i Nacka

8. Styrning av projektet

För att säkerställa kvalitet och samordning av projektet föreslås nedan organisatoriska struktur.

- En styrgrupp med uppdrag att säkerställa att arbetet styr mot projektets målsättningar. Styrgruppen består av ansvariga direktörer från UBN, AFN, SOCN, FRN och KUN.
- En projektledare (50%) med syfte att leda projektet. Projektledaren rapporterar till styrgruppen och kallar kontinuerligt till styrgruppsmöten för avrapportering och uppföljning
- En mindre adjungerad projektgrupp med uppdrag att bidra till att skapa struktur och samverkan med civilsamhället för att uppnå målsättningarna i projektet.

Vidare föreslås sammanhang för informations- och erfarenhetsutbyte och samverkan för att uppnå gemensamma mål, mellan tjänstepersoner och civilsamhällsaktörer som arbetar inom de olika prioriterade områdena.

9. Kommunikation

Extern kommunikation:

Webbsida på nacka.se

Nyhetsbrev till kultur- fritid- och civilsamhällesorganisationer

Sociala medier för att lyfta aktiviteter/projekt som genomförs.

Eventuell affisch/flyer, fokus på digitalt material

Pressmeddelanden vid behov, t ex tilldelning av bidrag.